

ПУБЛІКАЦІЇ
УКРАЇНСЬКОГО ВИДАВНИЧОГО ТОВАРИСТВА
У ВАРШАВІ

№ 2

ЛЕВКО БИКОВСЬКИЙ

КНИГОЗНАВСТВО
БІБЛІОГРАФІЯ
ТА
БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВО

ПРОГРАМИ

КАЛІШ
1933

ПУБЛІКАЦІЇ
УКРАЇНСЬКОГО ВИДАВНИЧОГО ТОВАРИСТВА
У ВАРШАВІ

№ 2

ЛЕВКО БИКОВСЬКИЙ

**КНИГОЗНАВСТВО
БІБЛІОГРАФІЯ
ТА
БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВО**

ПРОГРАМИ

НАЦІОНАЛЬНА
ПАРЛАМЕНТСЬКА
БІБЛІОТЕКА
УКРАЇНИ

КАЛІШ
1933

*Uosobieniu kobiecości — Morysieńce z Go-
czalkowskich Skarżyńskiej — z głębokiem powa-
żaniem drobiazg niniejszy poświęcam.*

L. Bykowski.

ПЕРЕДМОВА.

Протягом 1931—32 рр. Бібліотека Публічна м. ст. Варшави організувала для бібліотечних співробітників у Варшаві Вищий Курс Бібліотекознавства. Складався він із 45 двогодинних відчитів про наукову організацію праці, техніку праці умової, книгознавство, бібліографію та бібліотекознавство, котрому, звичайно, присвячено було найбільше часу. Програми викладів, із відповідними показниками літератури, були згодом видрукувані в річниках III — V „Biuletynu“ Бібліотеки. Є думка видати їх також окремою книжкою.

Автор цих рядків брав участь у курсі jako секретар і прелегент, викладаючи вступні орієнтаційні відомості про книгознавство і його галузі: бібліографію та бібліотекознавство. Нині, в цій брошурі, роблю спробу представити українському громадянству програму матеріялу, що його я був виголосив на згаданому курсі.

Публікація, після цього, складається з трьох відділів: вступу до книгознавства (програма і показник літератури) — де зреферовано головним чином думки чеського книгознавця Л. Я. Жівного, вступу до бібліографії (програма і показник) — де рівнож укладено зміст і поділ науки за Жівним, та вступу до бібліотекознавства (програма і показник) — де докладчик тримається подекуди клясифікації Л. Б. Хавкиної. Нарешті уміщено додатково перегляд джерел, спільних усім трьом відділам. У цілях педагогічно-орієнтаційних програми в значнім ступені схематизовані, а показники обіймають, на жаль, лише частину літератури предмету, що мені відома, або відомості, що їх міг я дістати з різних джерел (це торкається особливо літератури української).

Тішуся надією, що навіть у такій фрагментарній формі, брошура може стати подекуди у пригоді аспірантам у біль-

ших українських бібліотеках, а керівникам їх може зайвий раз нагадає про необхідність видання українського підручника бібліотекознавства вищого типу.

Наприкінці дозволяю собі висловити подяку Відділові Книгознавства Публічної Бібліотеки м. ст. Варшави за те, що багатими збірками своїми допоміг появленню цих заміток.

ВСТУП ДО КНИГОЗНАВСТВА.

Програма.

1. Походження поняття „книгознавство“ (бібліологія).
2. Історичний розвиток науки про книжку:
  - а) доба бібліографії,
  - б) доба бібліотекознавства,
  - в) доба книгознавства.
3. Розвиток науки про книжку на Україні.
4. М. Лисовський та його теорія книгознавства (книго-вѣдѣніе).
5. Л. Жівний та його теорія книгознавства (knihověda, bibliologie):
  - а) опредѣлення,
  - б) предмет та обсяг,
  - в) завдання й цілі,
  - г) методи та
  - д) систематика:
    1. Бібліологія загальна, теоретична наука про графічні документи (бібліософія).
    - II. Бібліологія (книгознавство) спеціальна:
      - Відділи теоретичні. Відділи практичні.
      - A. Бібліологія фізикальна трактує про книгознавчу технологію (бібліотехніка) й обіймає:
        1. Книжку (документ), трактовану індивідуально:
          1. Наука про письмові матеріали й засоби до писання й друкування (механіка). 1. Технологія.
        2. Наука про письмо: 2. Бібліологічна графіка.
          - а) палеографія, наука про старі письмена, абетку, II походження та розвиток;

- б) неографія, наука про сучасне письмо, до неї належить також каліграфія, стенографія, криптографія (наука про шифроване письмо), почасти також семографія (наука про значки);
- в) типографія (типологія). наука про друк, писання машинкою (мінеографія), письмо телеграфічне тощо.
3. Наука про оправи (тевхологія).
4. Наука про форму документів писаних і друкваних, з т. про їхнє походження, вигляд, розмір і орієнтацію в часі (бібліологічна морфологія).
- Красне писання.
- Друкарство і т. л.
Картографія.
3. Інтролігаторство.
4. Бібліографія описова: бібліогнозія (в розумінні попереднього дослідження документу), бібліологічна верифікація; опис.

II. Книжку як організований агрегат:

1. Списки (без локальної і т. п. орієнтації: „ідеологічні“).
2. Збірки книг, книгозбірні.
3. Книгознавча музеологія.
4. Бібліогеографія.
1. Бібліографія списова, каталографія
2. Бібліотекознавство (бібліотекографія, бібліотекономія).
3. Музеї.
4. Поширення книг
Охорона книг.

III. Книгознавчу біологію:

Бібліопатологія.

Шкідники книг. Зараження через книги тощо.

Б. Бібліологія нефізикальна (або ідеологічна):

- I. Бібліопсихологія.
- II. Бібліологія соціологічна
- III. Бібліологічне право.
- IV. Книгознавство історичне й літературне.
- V. Книгознавча естетика.
- I Психологія автора, читача.
- II. Педагогічне, соціальне й народногосподарське значіння книг. Статистика книг. Книгарство.
- III. Право авторське, видавниче, книгарські концесії тощо. Цензура. Обов'язкові примірники. Нищення книг.
- IV. Історія всіх спеціальних галузів книгознавчих: письмен, друку, книг, бібліотек тощо. Біобібліографія.
- V. Прикраси рукописів і друків. Бібліофільство.

- IV Книгознавча логіка; системати- VI. Класифікація графічних доку-
ка, таксономія. ментів, книг тощо. Класи-
фікації бібліографічні, бібліо-
логічні й бібліотечні; системи.

6. Сучасний стан книгознавства, як науки, визначні ді-
ячі, нові течії, публікації, товариства, інститути, школи, бі-
бліотеки, музеї тощо.

Література.

Українська:

- Балика Д. А. Книгокористування. „Бібліотечний Збірник“,
№ 2, Київ 1927, стор. 78—92.
— Бібліологічна педагогіка. Київ 1928, стор. 14.
Биковський Л. Покажчик укр. періодичних видань по кни-
гознавству. „Українське Книгознавство“, № 2, Подєбради
1922, стор. 35—39.
— Замітки про книгознавство та книгоживання. Подєбради
1923, стор. 88.
— Український Науковий Інститут Книгознавства. Подєбради
1925, стор. 48.
— Книжна справа в Чехословаччині. Київ 1926, стор. 25—31.
Калинович І. Бібліографія українознавства. „Матеріяли до
укр. бібліографії“, т. V, вип. 1, Львів 1924, стор. 12—13.
Куфаєв М. Н. Книга як поняття і предмет науки... Київ
1925, стор. 24.
Сагарда М. Обсяг поняття „Періодика“. Київ 1928, стор. 22.
Сергій Маслов. 1902—1927. Київ 1927, стор. 48.
Строполко С. Книгознавство в Галичині. „Книголюб“, Пра-
га 1927, кн. 2, стор. 20—26.
— La bibliologie en Ukraine depuis la révolution de 1917. „Slovanská
Knihovněda“, Praha 1931, № 3—4, стор. 103—115.
Яновский М. О книге. Опыт анализа понятия „книга“ Киев
1929, стор. 188.

Чужоземна:

- Eichler F. Begriff u. Aufgabe der Bibliothekswissenschaft. Lpzg 1896.
Estreicher K. O bibliografji. W-wa 1865.
Фомин А. Г. Книговедение как наука. Ленинград 1931.
Куфаєв М. Н. Проблемы философии книги. Ленинград 1924.
Lelewel J. Bibliograficznych ksiąg dwoje. T. I—II. Wilno 1823/26.
Лисовский Н. М. Книговедение, как предмет преподавания, его
сущность и задачи. „Библиографическія Извѣстія“, Москва
1914, № 1—2, стор. 1—24 (і відбитка — Петроград 1915).

- Лисовскій Н. М. Книгоѣдѣніе. „Новый Энциклопед. Словарь“, Петроград, т. 21, стор. 951—954.
- Книгоѣдѣніе, его предмет и задачи. „Sertum bibliologicum“ Петроград 1922, стор. 5—21.
- Н. М. Лисовскій и его библиографическая деятельность. (Сборник). Москва 1925.
- Ловягинъ А. М. О содержаніи библиологии или библиографии. „Литературный Вѣстникъ“, 1901, т. I, кн. 1.
- Основы книговедения. Ленинград 1926.
- Мезьер А. В. Словарный указатель по книговедению. Ленинград 1924. (Перше доповнення—ч. I (А-Ж) Ленинград 1931; друге—ч. II (З-Я) друкується).
- Milka u Fr. Zur Einführung. „Handbuch d. Bibliothekswissenschaft“, Bd. I, Lpzg 1931, стор. I—XI.
- Muszkowski J. Katedra bibliografji w Szkole Głównej Warsz. Warszawa 1918.
- Rullkowski M. Zakres i zadania księgoznawstwa. Warszawa 1916.
- Сомов Н. М. Состав книговедения. Москва 1931.
- Щелкунов М. И. История, техника, искусство книгопечатания. Москва, Ленинград 1926, стор. 461—469.
- Tobolka, Z d. Knihovnictví. Ceskoslovenské Knihovnictví. V Praze 1925, стор. 1—9.
- Wierczyński Stef. Bibliografja, jej istota i zadania. Lwów 1923.
- Živny L J. Rukovet' bibliografie. I. Praha 1924, стор. 1—42.

ВСТУП ДО БІБЛІОГРАФІЇ.

Програма.

А. Загальне.

1. Походження поняття „бібліографія“.
2. Бібліографія та книгознавство.
3. Історичний розвиток бібліографії:
  - а) бібліографія як уміння,
  - б) бібліографія як загальна наука про книжку,
  - в) бібліографія сучасна, як частина книгознавства.
4. Історія української бібліографії:
  - а) доба зусиль індивідуальних,
  - б) приватно-колективних,
  - в) державна бібліографія.
5. Теорія бібліографії Л. Жівного:
  - а) определення,
  - б) предмет та обсяг,
  - в) завдання й цілі,
  - г) методи та
  - д) систематика: вступ (або загальне), теорія опису й спису та перегляд бібліографічних джерел.
6. Бібліографія та бібліотекознавство.
7. Бібліографія та організація умової праці.

Б. Теорія бібліографічного опису.

1. Теорія бібліографічного описування: поняття описування, описові прикмети графічного документу, бібліографічний запис та його історичний розвиток, бібліографічна одиниця.
2. Підготовка до описування.

3. Практика описування: бібліографічна термінологія, порядок описових прикмет, техніка описування, підручники (правила) описування бібліографічного.

4. Загальні правила описування, транслітерація, редагування запису, бібліографічні прикмети в описовій практиці.

5. Спеціальні правила описування для: книг, часописів, статтів, праць поліграфічних, анепіграфічних, летючок, фрагментів, стародруків, рукописів, мап, нот, витворів мистецтва і т. п.

6. Прикладні методи описування: бібліографічний, бібліотечний, архівний, книгарський, видавничий, взагалі скорочений і т. д.

В. Теорія бібліографічного спису.

1. Теорія спорудження (складання) бібліографічних списів: поняття цієї чинности та її історичний розвиток; поняття прикмети списової (групової); спис (каталог, список, реєстр, показник); вживання обмеженої кількості прикмет у практиці складання списів бібліографічних.

2. Історичний розвиток та сучасний стан техніки складання списів: початки, техніка вавилонсько-асірійська, грецько-римська, середньовічна, новочасна (К. Геснер), XIX вік та сучасна доба.

3. Списи, складені на підставі поокремих прикмет; структура каталогу та індекс; каталоги: предметовий (річевий), систематичний (за відділами науки), хронологічний, ономастичний (за прізвищами авторів), титуловий, каталог друкарів, видавців, рукописів, стародруків, опран і т. п.

4. Списи, складені на підставі комбінації кількох прикмет: каталог перехресний, енциклопедичний і т. д.

5. Техніка складання списів.

6. Організація праці списової: бібліографічні установи, державна реєстрація письменничої творчости.

Г. Перегляд бібліографічних списів.

1. Загальні уваги.

2. Форми опрацювання бібліографічних списів: реєстраційна, рекомендаційна, критична, анотаційна, біжуча, ретроспективна, краєзнавча і т. п.

3. Перегляд джерел:

- а) списи бібліографічні та їх відміни,
- б) каталоги книгарські,
- в) каталоги бібліотечні,
- г) часописи,
- д) наукові праці,
- е) енциклопедії.

Література.

Українська:

- Баліка Д. Книгокористування. „Бібліотечний Збірник“, № 2, Київ 1927, стор. 78—92.
- Про рекомендаційну бібліографію. Київ 1927, стор. 24.
  - Рекомендаційна й критична бібліографія. Київ 1928, ст. 34.
  - Класифікація друків за соціальним призначенням. Київ 1927, стор. 36.
- Бібліографічна Комісія УАН-у в Києві. Київ 1927, стор. 8.
- Биківський Л. Що таке бібліографія? „Наш Шлях“, Кам'янець-Подільський 1920, № 43.
- Українські бібліографічні організації. „Наш Шлях“, Кам.-Под. 1920, ч. 43.
  - Нова українська бібліографічна організація. „Наш Шлях“, Кам.-Под. 1920, ч. 98.
  - Українська бібліографія на еміграції. „Українське Книгознавство“, Подєбради 1922, № 1, стор. 44 (огляд).
  - Замітки про книгознавство та книгоживання. Подєбради 1923, стор. 88.
  - Книжна справа в Чехословаччині. Київ 1926, стор. 14—25.
  - Замітки про чеську бібліографію. Подєбради 1927, стор. 74.
- Борович Б. О. Предметный каталог. Харьков 1925.
- Практика предметного каталога в вопросах и ответах. Харьков 1928, стор. 96.
  - Рубрика предметного каталога. Харьков 1928, стор. 350.
  - Московські рубрики предметного каталога. Київ 1929, ст. 8.
- В справі нашої бібліографії. Львів 1911. (Летючка).
- Годкевич М. Центральний Бібліографічний Відділ. „Голос Друку“, Харків 1921, кн. 1, стор. 70—73.
- Укр. Книжная Палата. „Книгоноша“, 1923, № 14.
  - Организация библиографической работы на Украине. „Библиография в СССР и книжные палаты“, Харків 1928, стор. 85—136.

- Годкевич М. До майбутньої каталографічної інструкції... Київ 1929, стор. 21.
- Бібліографія, книгар та бібліотекар. ДВУ, 1929, стор. 39.
- Головна Книжна Палата. Справоздання Гол. Кн. Палати в м. Києві, Київ 1919, стор. 12.
- Дорошенко Д. Показчик нової кр. літератури в Росії за 1798—1897 роки. Ч. I. Чернівці 1917. (Подав короткий істор. огляд укр. бібліограф. праць). Передруковано в „Наук. Ювілейному Збірнику“... Прага 1925, ч. I, стор. 142—145.
- Евтихий А. Десятична система в административном делопроизводстве. Харькoв 1928, стор. 12.
- Єфремов С. Українознавство. Київ 1919.
- Живий Л. Я. Нове завдання книгозбірень та інформаційні установи. Каліш 1930, стор. 46.
- Іноземцев П. Проблема національної бібліографії на Україні. Київ 1929, стор. 25.
- Калинович І. Бібліографія українознавства. I. Бібліографія. „Матеріали до укр. бібліографії“, т. V, вип. I, Львів 1924, стор. 5—13.
- Клепиков С. До методології описування словянських стародруків XV—XVIII стор. Київ 1928, стор. 16.
- Ковалевський Ю. Бібліографія й Укр. Бібліографічний Інститут. Київ 1919, стор. 16.
- Теоретичні підстави бібліограф. класифікації та існуючі класифікаційні схеми в порівнянні з міжнародньою децимальною системою. „Голос Друку“, Харків 1921, кн. 1, стор. 76—101.
- Правила карткографії. Київ 1923, стор. 70.
- Козаченко А. Бібліографічна статистика. Київ 1929, стор. 28.
- Козловський В. Спільні каталоги. Київ 1928, стор. 44.
- Десяткова система і Книжкові Палати. Київ 1929, стор. 11.
- Кондра С. Особливості нотографії. Київ 1928, стор. 21.
- Кревецький І. Нинішній стан укр. бібліографії... „Матеріали до укр. бібліографії“, т. I, стор. III—IV, Львів 1909.
- Куфасєв М. М. Книга як поняття і предмет науки та бібліографія як документальна наука про книгу. Київ 1925, ст. 24.
- Маслов С. Обсяг та плян укр. бібліограф. репертуару XVI—XVIII в. в. Київ 1927, стор. 7.
- Меженко Ю. Міжнародня децимальна бібліографічна класифікація. Київ 1919, стор. 91.
- Огієнко І. Програма опису кирилівських стародруків. Варшава 1931, стор. 11.
- Рубінштейн С. Організація спеціальної наукової бібліографії в УСРР. Київ 1927, стор. 7.

- Сагарда М. І. Основні проблеми укр. бібліографічного репертуару. Київ 1927, стор. 19.
- Організація бібліографії на Україні. Київ 1927, стор. 15.
  - Основні питання зведеного каталога часописів у б-ках України. Київ 1929, стор. 14.
- Сірополко С. Список укр. бібліографічних покажчиків за останнє десятиліття. „Книголюб“, Прага 1931, кн. 1, стор. 38—41.
- Українська бібліографія на еміграції. Ibid., 1932, кн. 1—2, стор. 41—48.
- Українська бібліографія. Вип. 1. Методологічний збірник. Київ 1928, Укр. Академія Наук, стор. 245.
- Шестеріков С. Бібліографічний іжак. Київ 1928, стор. 9.
- Шамурин Є. Колективне авторство. Київ 1927, стор. 12.
- Ясинський М. Рецензія на книгу М. Куфаєва: Книга як поняття і предмет науки... „Записки істор.-філолог. відділу УАН“, кн. VII—VIII, Київ 1926, стор. 520—525.
- Головні моменти з історії укр. бібліографії... Київ 1927, стор. 29.
  - Бібліографічна робота на Рад. Україні в 1926 р. Київ 1927, стор. 31.
  - Бібліографія на Рад. Україні 1927 року. Київ 1929, ст. 38.
  - Бібліографія на Рад. Україні в 1928 р. „Журнал Бібліотекознавства та Бібліографії“, № 4, Київ 1930, стор. 36—58.

Чужоземна:

- Batowski H. Transliteracja alfabetu graźdańskiego. Lwów 1928.
- Бібліографія. „Большая Сов. Энциклопедия“, Москва 1927, т. 6, стор. 111—126.
- Бібліографія в СССР и книжные палаты. Сборник статей. Москва 1927.
- Бібліографическое дело. Сборник под ред. Н. Ф. Яницкого. Москва, Ленинград 1927.
- Bibliographie. „Der Grosse Brockhaus“, Leipzig 1929, Bd. 2, стор. 688—690.
- Bornsteinowa J. Zasady klasyfikacji dziesiętnej. Warszawa 1925.
- Borowy W. Prolegomena do wszelkiej przyszłej instrukcji katalogowej. Warszawa 1926.
- Bystroń J. S. Człowiek i książka. Kraków 1916.
- Хавкина Л. В. Составление указателей к содержанию книг и периодических изданий. Москва 1930.
- Chmielowski P. Bibliografja. „Wielka Encyklopedia Ilustrowana“, t. 7/8, стор. 718—725.

- Dahl S. Bibliografi. „Haandbog i bibliotekskundskab“, Bd. II, Del 2, Kobenhavn 1930, стор. 488—538.
- Demby Stef. Biblioteka Narodowa. Warszawa 1930.
- Фомин А. Г. Аннотация. Теория и практика их составления. Ленинград 1929.
- Gaberle E. Egzemplarz obowiązkowy na ziemiach polskich dawniej i dziś. Lwów 1929.
- Гарелин Н. Ф. Обзор новых изданий по иностранной библиографии. „Сборник Публ. Библиотеки СССР им. Ленина“, т. I, Москва 1928, стор. 165—188.
- Grycz J. O polskie przepisy katalogowania. Kraków 1925.
— Przewodnik dla korzystających z bibliotek... Kraków 1925.
— Porównanie polskich przepisów katalogowania. Kraków 1926.
- Gurański L. O. O organizacji pracy umysłowej. Warszawa 1912.
- Гущин Б. Обзор главнейших систем классификации наук. Ленинград 1924.
- Hahn W. Bibliografja bibliografji polskiej. Lwów 1921.
- Index bibliographicus. Publ. sous la dir. de M. Godet. Genève 1925, Société des Nations.
- Яновский А. Е. Библиография. „Энциклоп. Словарь“, т. III, С. П. Б. 1891.
- Kotula R. Instrukcja o katalogach alfabetycznych bibliotek naukowych. Lwów 1924.
- Куфаев М. Н. Теория библиографии. Указатель литературы за десять лет 1917—1927. Москва 1928.
- Łodyński M. Podręcznik biblioteczarski dla kierowników bibliotek wojskowych. Warszawa 1929.
- Lysakowski A. Prace katalogowe w bibliotekach polskich. „Congrès Intern. des bibliothécaires tenu à Prague... 1926“, vol. II, Prague 1929.
— Katalog przedmiotowy. Cz. I. Teorja. Wilno 1928.
- Малеин А. И. Краткий очерк истории иностранной библиографии. Ленинград 1925.
- Manuel du répertoire bibliographique universel. Bruxelles 1905. (Нове вид. 1928-32).
- Mudge I. G. Guide to Reference Books. Chicago 1929.
- Muszkowski J. Przegląd bibliografji polskiej 1900—1918. Warszawa 1919.
- Olszewicz B. Zbiory kartograficzne. Próba instrukcji do katalogowania... Warszawa 1915.
- Otlet P. L'organisation des travaux scientifiques. Paris 1919.
L'organisation internationale de la bibliographie et de la documentation. Bruxelles 1920.

- Otlet P. Centre International. Bruxelles 1921.
— L'organisation internationale du livre, de la bibliographie et de la documentation. Paris 1925.
- Pollard A. W. Bibliography. „Encyclopaedia Britannica“, vol. 4, London 1929, стор. 539—541.
- Prehled nejdůležitějších bibliografických pomůcek sledujících systematicky literární produkci slovanských národů. Praha 1930.
- Przepisy katalogowania alfabetycznego w bibliotekach polskich. Projekt. Warszawa 1923.
- Шамурин Е. И. Каталогграфия. Ленинград 1925.
- Schneider G. Handbuch d. Bibliographie. 4 Aufl. Leipzig 1930.
Theorie u. Geschichte d. Bibliographie. „Handbuch d. Bibliothekswissenschaft“, Bd. I, Leipzig 1931, стор. 828—849.
- Сомов Н. М. Критическая библиография. Москва 1928.
- Sorbelli A. Bibliografia. „Enciclopedia Italiana“, vol. VI, Milano 1930.
- Труды Первого Всероссийского Библиографического Съезда в Москве 2—8 дек. 1924. Москва 1926.
- Van Hoesen H. B. Bibliography Practical, Enumerative, Historical. An Introductory Manual. New York, London 1929.
- Vilcox M. Bibliography. „The Encyclopaedia Americana“, vol. III, Chicago 1929.
- Vorstius J. Der gegenwärtige Stand der primären Nationalbibliographie in der Kulturländern. Leipzig 1930.
- Wierczyński Stef. Organizacja bibliografji. Lwów 1917.
— O eg. obow. w Polsce i o bibliografji urzędowej. Lwów 1920
— Organizacja bibliografji w Polsce. Lwów 1921.
— Bibliografja, jej istota, przedmiot i początki. Lwów 1923.
— Zagadnienie czasopism w naszych bibliotekach uniwersyteckich. „Nauka Polska“, t. XVI, Warszawa 1932, стор. 15—24.
- Wilczyńska M. Przegląd polskich spisów bibliograficznych w/g rodzaju źródeł. Tablica. Warszawa 1931.
- Wilder H. Grafika. Lwów 1922, стор. 55—68.
- Второй Всероссийский Библиографический Съезд. Москва 1926.
- Živny L. J. Ceskoslovensky Ústav Bibliograficky. V Praze 1918.
— Tridení bibliologické. V Praze 1920.
— Rukovet' bibliografie. Díl I. Nauka o popisu. V Praze 1924; Díl II. Nauka o katalogu. „Casopis csl. knihovniku“, v Praze 1929—32 sq.
— Bibliografie. „Ceskoslovenské knihovnictví“, v Praze 1925, стор. 423—463.
— Bibliografie. „Masarykuv Slovník Naučný“, Díl I, v Praze 1925, стор. 503.
— O bibliografické evidenci národní tvorby literární se zřením k potřebám mezinárodním. Praha

ВСТУП ДО БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВА.

Програма.

А. Загальне.

1. Походження терміну „бібліотекознавство“.
2. Бібліотекознавство та книгознавство.
3. Історичний розвиток бібліотекознавства:
  - а) бібліотекознавство як частина „бібліографії“, колишньої загальної науки про книгу;
  - б) бібліотекознавство як загальна наука про книгу;
  - в) бібліотекознавство сучасне як частина книгознавства.
4. Історичний розвиток і сучасний стан українського бібліотекознавства.
5. Дефініція бібліотекознавства.
6. Предмет та обсяг бібліотекознавства; бібліотека.
7. Цілі та завдання бібліотекознавства.
8. Методи бібліотекознавства.
9. Систематика: вступ (загальне), бібліотекографія, бібліотекономія, новіші течії в бібліотекознавстві.

Б. Бібліотекографія.

1. Походження терміну „бібліотекографія“.
2. Бібліотекографія та бібліотекознавство.
3. Історичний розвиток бібліотекографії загальної та української.
4. Дефініція бібліотекографії.
5. Предмет та обсяг бібліотекографії.
6. Її завдання та цілі.
7. Методи бібліотекографії.
8. Систематика матеріалу:

- а) історія бібліотек взагалі та на Україні;
- б) типи бібліотек;
- в) описи бібліотек;
- г) географія бібліотек;
- ґ) статистика бібліотек;
- д) бібліотечне законодавство;
- е) фінансування бібліотек;
- є) політика бібліотечна;
- ж) бібліотекарство як спеціальність: бібліотекарі та їх біобібліографії, спеціальне вишколення, спілки бібліотекарів, зїзди і т. п.

В. Бібліотекономія.

1. Походження терміну „бібліотекономія“.
2. Бібліотекономія та бібліотекознавство.
3. Історичний розвиток бібліотекономії загальної та української.
4. Дефініція бібліотекономії.
5. Предмет та обсяг бібліотекономії.
6. Її завдання та цілі.
7. Методи бібліотекономії та наукова організація праці.
8. Систематика:
  - а) бібліотекономія загальна та спеціальна, або
  - б) бібліотекономія аналітична та синтетична.
9. Бібліотекономія загальна (або аналітична):
  - а) організація бібліотечного „підприємства“: місце осідку, характер та розміри бібліотеки, справи фінансові й правні, організаційне бюро і т. д.;
  - б) будинок (примщення) та його влаштування зовнішнє й внутрішнє;
  - в) адміністрування бібліотечним „підприємством“: підстава раціонального керування, дирекція, персонал та його добір, поділ та організація праці, всілякі регулямини, умови праці, канцелярія, секретаріят, бюджет, рахівництво, скарбниця, господарство, справоздання і т. д.;
  - г) громадження книжних збірок: головні підстави раціонального поповнювання бібліотеки, ком-

плектування та бібліографія, добір книг та бібліопсихологія, способи поповнювання (купівля— книжна торгівля, обов'язковий примірник, обмін, дари), книжкові втрати;

- г) пристосування друків до вжитку читачів: підстави й організація раціонального опрацювання друків, сортування, звірка з каталогами, штампування, інвентаризація, переплітання, бібліотечна каталогія (складання описів поокремих бібліографічних одиниць), спорудження з цих описів бібліотечних каталогів, каталоги, розміщення книг на полицях, переховування і т. д.;
- д) книгокористування: підстави раціональної організації книгокористування в бібліотеці, читальні, випозичальні, читачівство, техніка праці умислової, відділ інформаційно-бібліографічний і т. п.;
- е) підведення підсумків діяльності бібліотеки: всілякі справоздання (їх уклад та періодичність), статистика бібліотечна (книг, читачів та праці персоналу), плани на будучність.

10. Бібліотекономія спеціальна (або синтетична) й поділії на галузі в залежності від роду бібліотек та поокремих предметів.

11. Бібліотекономія аналітична, або перегляд поокремих складників бібліотекономічних та синтетична, що займається комбінаціями (сполученнями) складників у вигляді організації різного роду бібліотек.

Г. Новіші течії в бібліотекознавстві.

1. Поширення й поглиблення обсягу діяльності сучасної бібліотеки як установи освітньої та наукової.

2. Введення теорії та практики наукової організації праці й раціональної адміністрації в бібліотекономію.

3. Активізація праці бібліотечної.

4. Розвиток діяльності інформаційно-бібліографічної.

5. Досліджування читачівства.

6. Розвиток бібліотечної педагогіки.

7. Розвиток фахової свідомости у бібліотекарів, рух спілковий та перспективи на будучність.
8. Розвиток бібліотечної політики.
9. Міжбібліотечне випозичання книг і т. д.

Література.

Загальна:

- Bibliothek. „Meyers Lexikon“, Bd. II, Lpzg 1925.
- Bibliothek. „Der Grosse Brockhaus“, Bd. II, Lpzg 1929, стор. 690—697.
- Библиотека. „Большая Сов. Энциклопедия“, т. 6, Москва 1927, стор. 126—199.
- Congrès International des bibliothécaires... tenu à Paris... 1923. Paris 1925.
- Congrès International... tenu à Prague... 1926. T. I—II. Prague 1929—30.
- La coordination des bibliothèques: rapports sur les centres nationaux des renseignements. Genève 1928, Institut International de Coopération Intellectuelle.
- Dąbrowska W. Nowoczesne ustawodawstwo w zakresie bibliotek publicznych. Warszawa 1929.
- Handbuch d. Bibliothekswissenschaft. Hrsg. von F. Milkau. Bd. I—II. Lpzg 1931—33.
- Hessel A. Geschichte d. Bibliotheken. Göttingen 1925.
- Koutník B. Racionalisace v knihovnictví. Praha 1931.
- Libraries. „Encyklopaedia Britannica“, vol. 14, London 1929, стор. 1—27.
- Libraries. „The Encyklopaedia Americana“, vol. 17, New York, Chicago 1929, стор. 354—394.
- Milkau Fr. Die Bibliotheken. „Die Kultur d. Gegenwart“, Bd. I, 1. Berlín 1912, стор. 580—631.
- Pietschmann R. Bibliotheken. „Handwörterbuch d. Staatswissenschaften“, Bd. II, Jena 1924, стор. 825—834.
- Sparrn E. Las bibliotecas con 50,000 y mas volumenes y su distribucion geographica sobre la tierra. Cordova 1924.
- El crecimiento de las grandes bibliotecas de la tierra durante el primer cuarto del siglo XX. Cordova 1925/26.
- Wolert W. Demokracja i kultura. Praca oświatowa za granicą. Warszawa 1930.
- Woytinsky Wl. Die Welt In Zahlen. Bd. VII, Berlin 1928, стор. 286—292.

Українська:

- Балаш Р. Настольна книга для публичних бібліотек Подкарпатської Русі. Ужгород 1926, стор. 83.

- Балика Д. Бібліотека в минулому. Київ 1925, стор. 88.
- Орієнтовочний перегляд книг бібліотекарем. Методологічні вказівки. Київ 1927, стор. 22.
  - Книгокористування. „Бібліотечний Збірник“, № 2, Київ 1927, стор. 78—92.
  - Про класифікацію друків за соціальним призначенням. Київ 1927, стор. 36.
- Барвінський Б. Бібліотека і музей „Народнього Дому“ у Львові 1849—1919. Львів 1920, стор. 24.
- Беккеръ М. Е. Краткій историческій обзоръ 25 лѣтней дѣятельности Херсонской Общественной Библиотеки (1872 — 1897)... Херсонъ 1898, стор. 65.
- Бібліографічний Мікроб. Бібліотековіана Всенародньої Бібліотеки України. „Бібліологічні Вісті“, Київ 1923, № 3, стор. 27—34.
- Бібліотека і читач на Україні. Труди УНІК, т. II, Київ 1930, стор. 241.
- Біла Г. Вищі Курси Бібліотекознавства при Держ. Публ. Бібл. в Ленінграді. Київ 1927, стор. 11.
- Біляк С. Інструкція в справі віднови, закладання й ведення читалень і філій „Просвіти“, Львів 1922, стор. 56.
- Біркина Н. Бібліотечний кореспондент... Київ 1929.
- Библиотеки Украины (УССР). Див. Мезьер А. В., Словарный указатель по книговедению. Ленинград 1921, ч. I (А-Ж), стор. 267—274.
- Биковський Л. Бібліографія праць по бібліотекознавству на укр. мові. „Наш Шлях“, Кам'янець Подільський 1920, № 72.
- Бібліотековіана Національної Бібліотеки України. „Укр. Книгознавство“, Подєбради 1922, № 2, стор. 20—32.
  - Бібліотековіана Нац. Бібліотеки України. „Студентський Вісник“, Львів 1922, № 6, стор. 145—148.
  - Національна Бібліотека Української Держави. Варшава, Каліш 1922, стор. 16.
  - Нац. Бібліотека Укр. Держави. Берлін 1922, стор. 16.
  - Нац. Бібліотека Укр. Держави. Берлін 1923, стор. 16.
  - Нац. Бібліотека Укр. Держави. Берлін 1923, стор. 38.
  - Бібліотечна справа в Чехословаччині. Київ 1925, стор. 13.
  - Бібліотечна справа в Чехословаччині. 1924 — 1927. Подєбради 1928, стор. 104.
- Боровий С. Я. Архівні методи в бібліотечній роботі. Київ 1929, стор. 9.
- Борович О. Организация и ведение небольших библиотек. Харьков 1918, стор. 94.

- Борович О. Пути сближения книги с читателем. Харьков 1922, стор. 104.
- Как читать книгу. Харьков 1924, стор. 127.
- Від Тимчасового Комітету для заснування Національної Бібліотеки Укр. Держави в Києві. Київ 1918, стор. 16.
- Вияснівський А. Матеріяли до констит.-психол. вивчення читачів. Київ 1929, стор. 34.
- Вугман І. С. Книга та бібліотека в старому та новому Китаї. Київ 1928, стор. 14.
- Гельфанд Л. Шляхи будівництва укр. державної медичної бібліотеки... (Харків), стор. 69—74.
- Галушинський М. Українські народні бібліотеки і праця над поширенням книжки. Львів 1926, стор. 15.
- Дорошенко В. Стан бібліотеки (Н. Т. ім. Ш.) в рр. 1914—20. (Звідомленні). Львів 1920, стор. 32.
- Жівний Л. Я. Нове завдання книгозбірень та інформаційні установи. Калиш 1930, стор. 46.
- Звідомлення Всенародної Бібліотеки України у Києві. Київ 1924, стор. 16.
- Звіт Херсонської Центральної Державної Бібліотеки за 1926—27 рік. Херсон 1928, стор. 16.
- Іваницький В. Бібліотекофіана Всенародної Бібліотеки України. „Бібліологічні Вісті“, Київ 1923, № 4, стор. 49—52.
- Іванушкин В. Проблема читачівства та її вивчення. Київ 1926, стор. 32.
- Ігудесман Д. Пересувна бібліотечна робота у місті. ДВУ, 1930, стор. 74.
- Інструкція служащимъ въ абонементъ бібліотеки. Харьковская Общественная Библиотека. Харьковъ 1904, стор. 12.
- Калинович І. Бібліографія українознавства. Бібліотеки. „Матеріяли до укр. бібліографії“, т. V, вип. 1, Львів 1924, стор. 24—25.
- Карпінська О. та Балика Д. До питання про підготування робітників наук. бібліотек УСРР. Київ 1927, стор. 11.
- Козловський В. Бібліотекознавство в УСРР за період 1917—27 р. Київ 1928, стор. 14.
- Коган Л. Бібліотека і самоосвіта. ДВУ, 1929, стор. 70.
- Коць М. Про основуване і ведене прилюдних бібліотек кружків У. П. Т. Львів 1913, стор. 16.
- Кревецький І. Бібліотека Наук. Товариства ім. Шевченка у Львові. Львів 1923, стор. 16.
- Крупська Н. В похід за бібліотеку. ДВУ, 1929, стор. 16.
- Кузеля З. Ціль і значінне студентських (кружкових) бібліотек. Львів 1910.

- Кузеля З. Як закладати і провадити народні бібліотеки по селах. Львів 1910, стор. 32.
- Ленін про бібліотеки. ДВУ, 1929, стор. 24.
- Маяковський Я. Наукові бібліотеки УСРР. Київ 1927, стор. 11.
- Меженко Ю. Бібліотечна техніка. Київ 1922, стор. 54.
- Нюринська Е. Кабінет Марксизму-Ленінізму Одеської Державної Публічної Бібліотеки. Київ 1928, стор. 4.
- Одеська Центральна Наукова Бібліотека. Одеса 1927.
- Одесская Городская Публ. Библиотека. Правила для посетителей. Одесса 1891.
- Отчеты Дирекции Херсонской Общественной Библиотеки за 1890—1908. Херсонъ 1891—1909.
- Перший укр. просвітньо-економічний конгрес улажнений Тов. „Просвіта“ 1—2 лютого 1909 р. у Львові. Львів 1910.
- Попруженко М. Г. Одесская Городская Публичная Библиотека 1830—1910. Одесса 1911, стор. 84.
- Порадник для просвітянських книгозбірень. Кременчук 1920, стор. 40.
- Постернак С. Всенародня Бібліотека України. Київ 1923, стор. 64.
- Праці Одеської Центральної Наукової Бібліотеки. Т. I—II. Одеса.
- Прозоровська О. Методичний лист до питання про вивчення читацьких інтересів. Харьків 1926, стор. 15.
- Рабичев Н. Больные вопросы библиотечной работы профсоюзов. Харьков 1927, стор. 128.
- Резолюції першої конференції наукових бібліотек України 28—31. XII, 1925. Подєбради 1926.
- Резолюції та постанови I всеукраїнського зїзду бібліотечних робітників 1—6 червня 1926 р. Харьків 1927.
- Рибасъ М. Ф. Краткій историческій обзоръ дѣятельности Одесской Городской Публичной Библиотеки. Одесса 1880.
- Родников В. П. и (Иванов В.). Методы библиотечной работы. Харьков 1921.
- Самойловичъ И. Народныя библиотеки и книжные склады. Киевъ 1901.
- Сірополко С. Народні бібліотеки. Організація та техніка бібліотечного діла. Кам'янець-Подільський 1919, стор. 22.
- Короткий курс бібліотекознавства. Львів 1924, стор. 123.
- Бібліотечна справа на В. Україні від 1917 р. „Книголюб“, 1932, № 2, стор. 77—83.

- Сильванский С. А. Библиотеки Старого Херсона. Херсон 1928, стор. 32.
- Статут Національної Бібліотеки Української Держави. Київ 1919, стор. 14.
- Стеллецький М. В'язень та книга. Справа вивчення читацьких інтересів у місцях ув'язнення. ДВУ, 1930, стор. 70.
- Сумцов Н. О. Къ вопросу о развитіи общественных библиотекъ. Харьковъ 1888.
- Ближайшія задачи общественной библиотеки. Харьковъ 1889.
- Україна. Статистичний щорічник. Харків 1928, стор. 100—101.
- Українська бібліотека ім. Симона Петлюри в Парижі. Париж 1931, стор. 4.
- Фаас І. Я. Інкунабули Центральної Наукової Бібліотеки Одеси. Одеса 1927, стор. 26.
- Фридьєва Н. и Балика Д. Изучение читателя. 2 изд., Москва-Ленинград 1928, стор. 158.
- Фридьєва Н. та Кераказ Я. Абетка сільського бібліотекаря. ДВУ, 1929, стор. 90.
- Читатель и книга. Методы их изучения. Сборник статей Я. Ривлина, Н. Рубакина, В. Боровича. Харьков 1925, стор. 99.
- Шкільні бібліотеки. Нарис їх організації і катальог дитячої літератури. Львів 1927.

Польська:

- Biblijografja biblijografji, biblijotekarstwa i biblijofilstwa. „Przegląd Biblijoteczny”, Kraków 1927-32 sq.
- Biblijoteki. „Rocznik Statystyki Rzpolitej Polskiej”, Warszawa 1929, стор. 443—448.
- Biblijoteki oświatowe. Spis na l.l. 1930 oraz tablice statystyczne, Warszawa 1932.
- Biblijoteki Wielkopolskie i Pomorskie.. Pod red. St. Wierczyńskiego. Poznań 1929.
- Biblijoteki Wileńskie. Pod red. A. Łysakowskiego. Wilno 1932.
- Birkenmajer A. Bilans dziesięcioletniej pracy na polu biblijotekarstwa i biblijografji w Polsce. „Przegląd Biblijoteczny”, Kraków 1929, № 3.
- Bornsteinowa J. Jak urządzić biblijotekę szkolną i domową? Warszawa 1927.
- Chwałewik E. Zbiory polskie. T. I—II. Warszawa 1926-27.
- Święto książki polskiej. Warszawa 1928.
- Czerwłjowski F. Biblijotekarz. Warszawa 1912.
- Biblijoteki powszechne. Warszawa 1919.

- Czerwijowski F. Jak prowadzić mniejsze biblioteki? Warszawa 1921.
- Demby Stef. Biblioteki. „Nauka Polska”, Warszawa, t. VI — 1927, t. XII — 1930.
- Biblioteka Narodowa. Warszawa 1930.
- Filipkowska-Szemplińska J. Organizacja bibliotek szkolnych. Warszawa 1930.
- Hahn W. Dzieje bibliotek polskich. „Congrès Intern. des bibliothécaires...” T. II. Prague 1930.
- Konopka K. Jak urządzać biblioteki? Kraków 1925.
- Łodyński M. Podręcznik bibliotekarski dla kierowników bibliotek wojskowych. Warszawa 1929.
- Łysakowski A. Normy organizacyjne bibliotek. „Przegląd Biblioteczny”, Kraków 1929, стр. 283—305.
- Orsza H. Jak prowadzić biblioteki wędrowne? Toruń 1922.
- Praca Oświatowa. Jej zadania, metody, organizacja. Kraków 1913.
- Publiczne Biblioteki Lwowskie. Red. L. Bernacki Lwów 1926.
- Tłuczek T. Prowadzenie biblioteki szkolnej. Warszawa 1930.
- Skarżyńska J. Bibliografia Oświaty Pozaszkolnej. Warszawa 1929.
- Stanczakówna A. Jak organizować wypożyczalnię z księgozbiorem płynnym? Warszawa 1933.
- Świerkowski K. Przewodnik po bibliotekach warszawskich. Warszawa 1926.

Чехословацька:

- Ceskoslovenské Knihovnictví. Red. Zd. Tobolka. V Praze 1925.
- Fajfr Fr. Odborné knihovny. „Zprávy Státn. Úradu Statist. R. C. S. V.” Praha, ročník VIII (1927), №. № 44/45.
- Handley Ch. Budovy veřejných knihoven a jejich zařízení. Prel. a doplnil L. J. Živny. V Praze 1927.
- Krechler Ed. Venkovské knihovny a citárny. Znojmo 1927.
- Poch J. Knihovny a citárny. I—II. Beroun 1926 27.
- Průručka pro nejmenší knihovny. V Praze 1927.
- Průručka pro veřejné knihovny. Vyd. min. školství a nár. osvěty. V Praze 1921. Vyd. A — pro střední a velké knihovny, vyd. B — pro knihovny malé.
- Průručka pro veřejné knižnice na Slovensku. Turc. Sv. Martin 1925.
- Román J. Verejná knižnice obecna. Kosice 1926.
- Skoly v Republice Československé. „Čsl. Statistika”. V Praze 1922-26, Díly 24, 34, 39.
- Verejná péče o výchovu lidu v C. S. R. V roce 1926 sq. Praha 1927 sq.
- Živny L. J. Verejné knihovny. (Praha) Smíchov 1919.
- Nové poslání knihoven a ústavy informacní. Praha 1923.

- Živny L. J. Deset let verejnych knihoven, a co predcházelo. Praha 1929.
— Moderní knihovna. Praha 1928.
— Bibliografie československé knihovedy. I—III sq. Praha 1929-31 sq.

Московська:

- Библиотека. Сборник статей. Москва, Ленинград 1927.
Библиотеки СССР. „Статистический справочник СССР за 1928 г.“, Москва 1929, стор. 886—887.
Библиотечный Сборник. Под ред. Хлебцевича. Москва 1925.
Вольценбург О. Библиография библиотековедения... Петроград 1928.
Доблер Ф. Передвижные библиотеки. Москва, Ленинград 1928
Медынский Е. Энциклопедия внешкольного образования. Т. II. Москва 1925.
Невский В. Библиотечная обработка книг. Москва 1928.
Орлов М. М. Библиография библиотековедения... 1917—24. Москва 1924.
Педагогическая Энциклопедия. Т. I—II. Москва 1927—28.
Рубакин Н. Психология читателя и книги. Ленинград 1929.
Сборник статей по библиот. работе. Москва 1923.
Специальные библиотеки Москвы. Справочник. Москва, Ленинград 1931.
Справочник библиотекаря. Под ред. Смушковой. Москва, Ленинград 1930.
Труды I Всерос. съезда по библиотечному делу. С.-Петербургъ 1912.
Труды I Всерос. съезда библиотекарей... Москва 1922.
Труды I конференции научных библиотек... Москва 1926.
Штейн В. Библиотечная статистика. Москва, Петроград 1923.
Хавкина Л. Б. Руководство для небольших и средних библиотек. Изд. VI. Москва, Ленинград 1930.
Хлебцевич Е. Изучение читательских интересов. Москва 1927.
— Формы и методы массовой работы с книгой. Москва 1927.

Німецька:

- Fritz G. — Plate O. Volksbüchereien, ihre Einrichtung u. Verwaltung. Berlin 1924.
Gardthausen V. Handbuch d. wissenschaftliche Bibliothekskunde. Bd. I—II. Leipzig 1920.
Graesel A. Handbuch d. Bibliothekslehre. Leipzig 1902.
Handbuch d. Bibliothekswissenschaft. Hrsg. von Fr. Milkau. Bd. II. Leipzig 1933. (Друк).

Jaeschke E. Volksbibliotheken, ihre Einrichtung u. Verwaltung, Leipzig 1907.

Jahrbuch d. deutschen Bibliotheken. Leipzig 1929 sq.

Jahrbuch d. deutschen Volksbüchereien. Leipzig 1929 sq.

Ladewig P. Politik d. Bücherei. Leipzig 1917.

— Die Bibliotheken d. Gegenwart. Leipzig 1923.

Французька:

Annuaire des bibliothèques et des archives. Paris 1928 sq.

Crozet L. Manuel pratique du bibliothécaire. Paris 1932.

Delisle L. Instructions élémentaires et techniques pour la mise et le maintien en ordre des livres d'une bibliothèque. 4 éd Paris (6. p. вид.).

Maire A. Manuel pratique du bibliothécaire. Paris 1896.

Morel E. La librairie publique. Paris 1910.

— Bibliothèques. T. I—II. Paris 1918—19.

Бельгійська:

L'annuaire des bibliothèques. Publ. annuelle belge. Paris, La Louvière 1931 sq.

Meel J. Bibliothèques publiques. Anvers 1924.

Otlet P. — Wauters L. Manuel de la bibliothèque publique. Bruxelles 1926.

Recht P. Les bibliothèques publiques en Belgique. Bruxelles 1928.

Англійська:

Brown J. D. Manuel of Library Economy. London 1920.

County Libraries in Great Britain and Ireland, Stat. Report 1930-31. London.

Американська:

American Library Directory. New York 1928, Bowker Co.

Bostwick A. The American Public Library. New York 1923.

Cannon T. H. G. Bibliography of Library Economy Chicago 1927.

Learned W. S. The American Public Library. 1924.

Manuals of Library Economy. A. L. A. I—XXXII Washington, Chicago 1911-29.

A Survey of Libraries in the United States, conducted by the A. L. A. Vol. I—IV. Chicago 1926-27

Усі взагалі видання American Library Association, наведені в їх каталозі „Books and Pamphlets on Library Work“, Chicago, April 1929.

ДОДАТОК.

Вказівок про літературу давнішу слід глядіти в публікаціях Верчинського (Bibliografja, jej istota i zadania, Lwów 1923), Жівного (Rukovet' bibliografie. I. Praha 1924) та інших авторів.

Новішу треба шукати в книгознавчих енциклопедіях:

Ceskoslovenské knihovnictví. V Praze 1925.

Handbuch d. Bibliothekswissenschaft. Bd. I. Leipzig 1931. (Bd. II — друк).

Мезьєр А. В. Словарный указатель по книговедению. Ленинград 1924; доповнення — ч. I. (А-Ж). Ленинград 1931; ч. II — друк. та у публікаціях:

Internationale Bibliographie d. Buch u. Bibliothekswesen, 1926-32 sq.

Internationale Jahresbericht d. Bibliographie, 1930-32 sq., що їх видає щорічно книгарня Otto Harrassowitz в Ляйпцигу.

Вище згадані джерела належить доповнити списком часописів загально-книгознавчих, бібліографічних та бібліотекознавчих:

Українські:

1. Извѣстія Одесского Библиографического Общества. Т. I. Одесса 1911 sq.
2. Матеріяли до укр. бібліографії. Т. I—V, I. Львів 1909-24.
3. Книжний Бюлетень. Полтава, з 1917.
4. Книгарь. №№ 1—31. Київ 1917—1920.
5. Книжний Вістник. Київ 1919, №№ 1-2.
6. Голос Друку. Харків 1921, № 1.
7. Книжка. Станиславів, з мая 1921 по грудень 1923.
8. Книга. Відень 1921, № 1.
9. Українське Книгознавство. Варшава 1922, № 1, Подєбрзди 1922-23, №№ 1—3.

10. Книга. Харків 1923, №№ 1—4.
11. Бібліологічні Вісті. Київ. 1923, №№ 1—4; 1924, №№ 1—3; 1925, №№ 1—2; 1926, №№ 1—4; 1927, №№ 1—4; 1928/29, №№ 1—4; 1930, №№ 1—4.
12. Нова Книга. Харків 1924-25, №№ 1—10.
13. Літопис Українського Друку. Харків 1924-32 sq.
(Перед тим див: Правительственный Вѣстникъ, С.-Петербургъ 1872—1907 та Книжная Лѣтопись, С.-Петербургъ 1907—1923).
14. Бюлетень Одеського Бібліотечного Об'єднання. Одеса 1924-26.
15. Червона Преса. Харків 1925-28 sq.
16. Бібліотечний Порадник. Львів, з січня 1925 по грудень 1926.
17. Славянская Книга. Прага 1925-26.
18. Бібліотечний Збірник. Київ 1926-27, №№ 1—3.
19. Журнал Бібліотекознавства та Бібліографії. Київ 1927-30 sq., №№ 1—4 sq.
20. Книжник. Львів 1927, № 1.
21. Книголюб. Прага 1927-32 sq.
22. Бюлетень Держ. Видавництва України. Харків 1928-29.
23. Книгоноша. Харків.
24. Бюлетень бібліографії та бібліотечної роботи. Дніпропетровськ 1928 sq., № 1 sq.
25. Записки укр. бібліограф. товариства в Одесі. Одеса 1928 sq., № 1 sq.
26. Радянський книгарь. Харків 1929-32 sq.
27. Кооперативний Книгарь.

Чужоземні:

Польша —

- Przegląd Biblioteczny. Kraków 1927-32 sq.
Biuletyn Bibl. Publicznej m. st. Warszawy. Warszawa 1929-32 sq.
Urządowy Wykaz Druków wydawanych w Rzeczypospolitej Polskiej. Warszawa 1927-32 sq.

Московщина —

- Красный Библиотекарь. Москва 1923-32 sq.
Библиография. Москва 1930, №№ 1—3.
Библиотечноеведение и библиография. Москва 1930, №№ 1—2.
Правительственный Вѣстникъ. С.-Петербург. 1872—1907.
Книжная Лѣтопись. С.-Петербургъ. Москва 1907—1932 sq.

іехословаччина —

Casopis Ceskoslovenskych Knihovniku. V Praze
1922—1932 sq.

Slovanská Knihoveda. Praha 1930, №№ 1—4.

Німеччина —

Zentralblatt f. Bibliothekswesen. Leipzig 1884—1932 sq.
Hefte für Büchereiwesen. Leipzig.

Франція —

Revue des bibliothèques. Paris 1891—1932.

Сполучені Держави Півн. Амер. —

Bulletin of the American Library Association.
Chicago 1907—1932 sq.

Library Journal. Chicago 1877—1932 sq.

Англія —

Library Association Record. London 1923—1932 sq.

Більш докладні відомості про чужоземні часописи бібліотекознавчі подає Л. Б. Хавкіна у своїй статті: *Иностранные библиотечные журналы, „Библиотековедение и Библиография“*, Москва 1930, № 1—2, стор. 137—142.

Відомості про існуючі інститути книгознавства, бібліотекознавства та бібліографії, про відповідні товариства, музеї, книгозбірні та школи (катедри) тощо, подають такі світові інформатори:

Minerva. Jahrbuch d. gelehrten Welt. Bd. I—III. Berlin u. Leipzig, вид. Walter de Grayter;

Index Generalis. Annuaire général des universités. Paris, вид. Spes,

котрі виходять що кілька років у новому виданню.

З М І С Т.

	<i>Стор.</i>
Передмова	5
Вступ до книгознавства:	
Програма	7
Література	9
Вступ до бібліографії:	
Програма	11
Література	13
Вступ до бібліотекознавства:	
Програма	18
Література	21
Додаток	29

Рукопис розпочато дня 5. VIII. 1932 і закінчено 25. II. 1933.
Відбито 500 примірників у друкарні Укр. Т-ва Допомоги
Емігрантам з України в Каліші. Друк розпочато
у березні 1933 р. і закінчено у квітні 1933 р.
Складав і ламав Г. Куттнер. Сторінку
титульну проєктував і складав Г.
Куттнер. Відбивав на ма-
шині Стеф. Худзік.

Головний склад: Inz. L. Bykowski. Warszawa,
ul. Koszykowa 26.